

УДК 343.346

Пилипенко Євгенія Олексіївна,
кандидат юридичних наук
(Донецький юридичний інститут МВС України)

ПОТЕРПІЛИЙ У СКЛАДІ ЗАЛИШЕННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ (СТ. 135 КК УКРАЇНИ)

У статті розкрито поняття потерпілого від злочину, передбаченого ст. 135 КК України, а також надано характеристики притаманних йому ознак (властивостей), зокрема наявності небезпечного для життя стану, відсутності можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу чи інший безпорадний стан, які у своїй сукупності виокремлюють потерпілого як елемента об'єктивних ознак залишення в небезпеці від інших потерпілих у злочинах проти життя та здоров'я особи.

Ключові слова: потерпілий, залишення в небезпеці, небезпечний для життя стан, безпорадний стан.

Постановка проблеми. Залишення в небезпеці як склад злочину, передбачений ст. 135 КК України, характеризується обов'язковою наявністю певних об'єктивних та суб'єктивних ознак, що у своїй сукупності й утворюють цілісну систему злочинного діяння.

Особливе місце в системі об'єктивних ознак залишення в небезпеці займає потерпілий, який безпосередньо вказаний у законодавчому формулюванні зазначеного складу злочину.

Так, кримінальна відповідальність за ст. 135 КК України настає у разі завідомого залишення без допомоги особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані й позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу або внаслідок іншого безпорадного стану, якщо той, хто залишив без допомоги, зобов'язаний був піклуватися про цю особу і мав змогу надати їй допомогу, а також у разі, коли він сам поставив потерпілого в небезпечний для життя стан (ч. 1), якщо такі дії вчинені матір'ю стосовно своєї новонародженої дитини (ч. 2) чи спричинили смерть або інші тяжкі наслідки для потерпілого (ч. 3).

У зв'язку з цим виникає доречне питання з приводу того, хто саме може бути потерпілим від залишення в небезпеці та визнаватись таким з юридичної точки зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Потерпілого як складову частину об'єктивної сторони залишення в небезпеці досліджували такі вчені, як В. В. Бабаніна, Ю. О. Власов, І. І. Горелік, О. С. Горелік, Я. О. Миц, П. І. Орлов, М. В. Сенаторов та інші.

Метою запропонованої статті є всебічне дослідження особи потерпілого та його властивостей у складі залишення в небезпеці.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства потерпілий – це будь-яка фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди [7].

Щодо визначення поняття «потерпілий від злочину» Л. Таубер стверджував, що ним є певний суб'єкт, якому належить порушене злочинном суб'єктивне право [17, с. 71].

М. Таганцев уважав, що потерпілим від злочинного діяння є, насамперед, власник того правоохоронюваного інтересу, якому безпосередньо зашкодив або поставив у небезпеку злочинець [16, с. 21].

У свою чергу, Б. Никифоров визначав потерпілого від злочину як власника відповідних інтересів, забезпечених заборонаю або велінням кримінального закону [10, с. 49].

В. Батюкова розглядала потерпілого як фізичну або юридичну особу, чії права й охоронювані законом інтереси порушені або поставлені під загрозу в результаті вчинення злочину. Аналогічної думки дотримувався І. Фаргієв, який вважав, що потерпілим може бути як фізична, так і нефізична особа, яка є суб'єктом відносин, охоронюваних кримінальним законом, якій заподіяна фізична, майнова, моральна, а також інша, передбачена Кримінальним кодексом України, шкода, що складає злочинні наслідки діяння, учиненого винним [2, с. 34, 38; 18, с. 42].

Що стосується потерпілого від злочину, передбаченого ст. 135 КК України, як одного з елементів об'єктивної сторони злочину, ним є особа, яка характеризується сукупністю двох ознак: а) перебуває в небезпечному для життя стані та б) позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу або внаслідок іншого безпорадного стану [6].

Поняття «*небезпечний для життя стан*» відіграє роль центральної ланки в конструкції ст. 135 КК. Воно виступає в якості властивостей потерпілого, що обумовлене його психофізіологічними характеристиками у випадках, коли потерпілий (малолітній, старий, хворий) знаходиться в небезпечному стані в силу свого внутрішнього стану.

Малолітнім визнається особа, яка не досягла 14-річного віку, *старим* – особа, яка досягла 75-річного віку (але на можливість усвідомлення винним цього вікового стану особи суттєво впливають не тільки фактичний вік останньої, а й зовнішній вигляд, ріст, стан здоров'я, наявність інвалідності та інші фактичні обставини), а *хворим* – інвалід, вагітна жінка, особа, яка отримала серйозні травми чи отруєна, особа, хворобливий стан якої встановлено відповідними документами (медичним висновком, рішенням суду про визнання особи недієздатною внаслідок душевної хвороби чи недоумства тощо), або особа, хворобливий стан якої через інші причини є явним для винного [8, с. 291].

Іншим безпорадним станом можуть бути визнані втрата особою свідомості, перебування її у стані важкого наркотичного, токсичного чи алкогольного сп'яніння, у шоковому стані, викликаному, скажімо, пожежею, іншою стихією чи загибеллю близької їй людини, або у стані, коли особа фізично не в змозі виправити ситуацію, у якій вона опинилась (наприклад, беззбройна людина, яка знаходиться під охороною, опинилась наодинці з озброєним нападником).

Слід зазначити, що право потерпілого від залишення в небезпеці на піклування з боку інших осіб закріплюється нормами Цивільного (ст. 744 – 758, 1161 – 1165) [19], Сімейного (ст. 243 – 256) [15] кодексів України, нормативно-правовими актами, що регламентують встановлення певних обов'язків турботи в силу певного службового стану, а також договорами між двома сторонами, на одну з яких покладений обов'язок турботи. Наприклад, право дітей на піклування з боку батьків або батьків з боку дітей регламентується Сімейним кодексом України. Так, згідно зі ст. 150 СКУ батьки зобов'язані турбуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний і моральний розвиток.

Згідно з ст. 172 СКУ повнолітні діти зобов'язані піклуватися про батьків, проявляти про них турботу й надавати їм допомогу. Якщо повнолітні дочка, син не піклуються про своїх непрацездатних, немічних батьків, з них можуть бути за рішенням суду стягнуті кошти на покриття витрат, пов'язаних із наданням такого піклування [15].

Цивільно-правовими договорами регламентується право на піклування однієї особи іншою при довічному утриманні, наданні послуг особистої безпеки, туристичних послуг, перевезення тощо. Перелік наданих послуг встановлюється цивільно-правового договором окремо в кожному конкретному випадку, оскільки він визначається за домовленістю сторін.

Обов'язок, що не має відповідного правового оформлення, не може слугувати основою для визнання особи учасником цих суспільних відносин. Винятком із даної обставини, яка прямо вказана та закріплена в нормі, є встановлення однієї особи в небезпечний стан іншої особи, у результаті чого також виникають правовідносини, що створюють обов'язок надання допомоги. Різниця даних положень полягає в тому, що в першому випадку обов'язок турботи існує до настання обставин, що потребують активних дій особи по забезпеченню безпеки особи, та ґрунтується на положеннях нормативних актів країни. Подібний обов'язок турботи існує протягом дії законодавчого акту. У другому випадку обов'язок надання допомоги виникає за обставин, коли в результаті поведінки винної особи інша особа була поставлена в небезпечний стан. Тут обов'язок надання допомоги потерпілому будується на нормі кримінального закону, тобто стаття 135 КК України виступає як норма прямої дії. Обов'язок надання допомоги триває до моменту її здійснення третіми особами або до настання шкідливих наслідків для потерпілого. Таким чином, законодавець встановив, що порушення цілісності об'єкта статті 135 КК України виникає тільки в тому випадку, коли між людьми існують або виникають правовідносини, що покладають на одного з них обов'язок надання допомоги.

Взагалі, виявлення турботи про малолітнього чи особу похилого віку є природним обов'язком та охороняється нормами моралі. Однак законодавець вважав за необхідне ввести даний обов'язок у правовий статус. Само по собі малолітство чи старість не відносяться до достатніх критеріїв неможливості прийняття заходів до самозбереження, оскільки, знаходячись у вказаній віковій категорії, людина може бути здатною самостійно запобігти небезпечному стану або звернутися за допомогою до інших осіб. Отже, не можна вважати, що людина є безпорадною тому, що вона малолітня або стара, виходячи тільки із понять даних категорій [5, с. 4–5].

Одним із таких станів, що роблять людину нездатною застосовувати заходи до самозбереження, можна зазначити хворобу. Це може бути будь-яке захворювання, тимчасове або хронічне, фізіологічне або психічне. Треба необхідно зауважити, що наявність психічної хвороби не є підставою однозначно визнавати людину безпорадною, оскільки особи, що хворіють на психічні розлади, можуть мати велику фізичну силу та здоровий глузд для того, щоб урятувати себе у небезпечній для життя та здоров'я ситуації. Особу, що страждає фізіологічними або психічними захворюваннями, буде визнано позбавленою можливості вжити заходів до самозбереження тільки тоді, коли саме таке захворювання обумовлює нездатність діяти в небезпечному стані.

Іншим станом, що позбавляє людину можливості вжити заходів до самозбереження, є безпорадність, що слугує однією з характеристик потерпілого, залишеного в небезпеці. У кожному індивідуальному випадку існує більшість обставин, єдність яких і дозволяє встановити безпорадність. Важливо те, що особа, яка потрапила в небезпечний для себе стан, не може вжити заходів до самозбереження. Необхідно зазначити, що в широкому розумінні «безпорадності», незалежно від причин, що її обумовлюють, безпорадною може бути визнана будь-яка особа, яка не може вжити заходів до самозбереження, навіть у зв'язку з неосвіченістю. Безпорадність може наставати за будь-яких інших обставин: від фізичних вад, що не охоплюються поняттям хвороби, а також через відсутність у потерпілого відповідних знань та навичок (наприклад, невміння плавати). Знаходячись в одному із вказаних станів, на людину можуть вплинути негативні зовнішні фактори, що ставлять у небезпеку її життя. Саме наявність зовнішнього впливу, що позбавляє людину можливості вжити заходів до самозбереження, дає привід для визнання її безпорадною, що повинно призвести до виникнення у суб'єкта обов'язку діяти в напрямку ліквідування цієї небезпеки.

Безпорадність є категорією оціночною та визначається з урахуванням конкретної ситуації, визначених умов та відносно небезпеки, що існує для життя і здоров'я потерпілого. Вона завжди пов'язана з наявністю реальної загрози для життя та виражається в неможливості протидіяти їй. Як критерій, що визначає наявність безпорадності, виступає співвідношення розмірів, характеру небезпеки та сил потерпілого, оскільки при залишенні в небезпеці питання про безпорадність особи виникає лише за наявності небезпечного для життя стану, а останній має кримінально-правове значення лише при безпорадності потерпілого [11, с. 10].

Безпорадною людина може бути не тільки в результаті того чи іншого психофізичного стану, але й у силу обставин, що склалася, тобто зовнішнього фактору (нещасний випадок, стихійні лиха, техногенні катастрофи, легковажна поведінка самого потерпілого тощо). За цих обставин людина не має можливості вжити заходів до самозбереження та власними силами усунути небезпеку, що їй загрожує.

Таким чином, на основі аналізу ознак потерпілого, можна визначити ряд засад, що характеризують безпорадність при залишенні в небезпеці. До них відносяться: фізіологічні, медичні, зовнішні обставини, юридичні положення. Фізіологічні засади вказують на вік (малолітній, старий), а також фізичні недоліки, що позбавляють людину можливості вжити заходів до самозбереження в небезпечних умовах. Медичні засади пов'язані зі станом людини: фізіологічним або психічним захворюванням, яке може бути мінливим або хронічним. Кримінально-правове значення повинно враховувати ту обставину, що саме це захворювання об'єктивно позбавило можливості вжити заходів до самозбереження. Зовнішні обставини можуть не надати можливості потерпілому самотійно вирішити ситуацію, що загрожує життю, та робить безпорадною будь-яку людину, незалежно від її психофізіологічних даних. Зазначені вище обставини характеризують фактичну безпорадність людини. Але їх недостатньо для визнання людини безпорадною на юридичному рівні. Щоб розглядати безпорадність у кримінально-правовому аспекті, необхідна юридична засада – нездатність потерпілого вжити заходів до самозбереження. Без цієї ознаки не буде складу залишення в небезпеці: наприклад, людина в силу свого психофізіологічного стану потрапить у небезпеку, але при цьому може вжити заходів до врятування самотійно або звернутися за допомогою до інших осіб. Безпорадність потерпілого повинна бути в наявності від початку та до кінця залишення в небезпеці, бути явно виражена та усвідомлювана іншими людьми, оскільки саме її очевидність та однозначність сприйняття на момент залишення в небезпеці може тягнути відповідальність. За відсутності цих обставин безпорадність утрачає кримінально-правове значення.

«Безпорадний стан» – це кримінально-правове поняття, що характеризує потерпілого при насильницьких злочинах проти людини, що слугує кваліфікуючою ознакою, яка свідчить про високий рівень суспільної небезпеки діяння. Він виступає властивістю потерпілого, цей стан обумовлений фізичними або психічними ознаками, що робить його нездатним надати протидію винній особі. Він не є результатом навмисних дій злочинця та існує в реальній дійсності до початку виконання об'єктивної сторони. Безпорадний стан відноситься до ознак, що складають біологічну сутність людини. Він також є властивістю потерпілого, але при залишенні в небезпеці виступає тією обставиною, що обумовлює правовий обов'язок особи щодо надання допомоги. Безпорадність існує в людині певний час та об'єктивно залишає можливості забезпечити свою безпеку або звернутися за належною допомогою. Вона визначається психофізіологічним станом особи або зовнішніми факторами. Безпорадність є одною з причин виникнення небезпечного для життя стану та свідчить про те, що людина не може вжити заходів до самозбереження.

Тому безпорадність – це властивість потерпілого, що існує певний час, а також визначається фізіологічним, психічним станом особи або загрозовим впливом зовнішніх

обставин, що усвідомлюються винною особою та не пов'язані з його навмисними діями [1, с. 10–15].

Ч. 2 ст. 135 КК України встановлює кримінальну відповідальність за залишення в небезпеці матір'ю своєї новонародженої дитини, якщо матір не перебувала в обумовленому пологами стані. Разом із тим треба з'ясувати, хто визнається «новонародженою дитиною», оскільки саме вона є потерпілою від зазначеного складу злочину.

Так, поняття «новонароджений» міститься в Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2006 р. № 179. Відповідно до зазначеного нормативно-правового акта, новонароджений – це живонароджена дитина, яка народилася або вилучена з організму матері після повного 22-го тижня вагітності (з 154 доби від першого дня останнього нормального менструального циклу) [4].

Аналізуючи зазначене в Інструкції визначення новонародженого, виникають доречні питання з приводу того, до якого саме строку життя живонароджена дитина визнається новонародженою? Чи визнаватиметься дитина новонародженою та через це потерпілою від злочину, передбаченого ч. 2 ст. 135 або ч. 3 ст. 135 КК України, якщо злочин скоєний на другий, третій день життя дитини чи, наприклад, через тиждень від народження?

Слід зазначити, що в педіатрії новонародженим прийнято вважати немовля з моменту констатації живонародженості й до 28 днів життя; натомість в акушерстві початковий момент новонародженості конкретизується першим подихом і перерізанням пуповини, а продовжуваність періоду новонародженості дорівнює одному тижню; у судовій медицині період новонародженості обмежений однією добою. Щодо визначення терміна новонародженості нерідко виникають суперечки серед науковців, однак і в судово-медичній практиці немає єдиного критерію визначення тривалості періоду новонародженості.

У зв'язку з цим, задля усунення протиріч у визначенні строку новонародженості дитини, вважаємо за необхідне встановити його саме на законодавчому рівні. Також, узагальнюючи медичні критерії визначення періоду живонародженості, вважаємо та підтримуємо загальновизнану думку, що новонародженою слід визнавати дитину з моменту народження і до 28 днів життя, оскільки саме в цей період у дитини є наявною незрілість усіх органів та систем, особливо центральної нервової системи, а також цілий ряд функціональних, біохімічних і морфологічних змін, зумовлених переходом від внутрішньоутробного розвитку плода до фізичного життя дитини [3, с. 248; 13].

Ураховуючи, що потерпілою від злочину, передбаченого ч. 2 ст. 135 або ч. 3 ст. 135 КК України, є новонароджена дитина, то вирішення питання про початок життя людини, з якого починається її кримінально-правова охорона, є особливо важливим.

Питання про початок людського життя було одвічно спірним. Так, ще на початку XX ст. російський юрист В. Набоков зазначав, що моментом народження слід вважати початок пологів, і при цьому не в розумінні фізіологічного початку (наприклад, виникнення болю), а при появі будь-якої частини тіла дитини назовні. З цього моменту, вважаючи, поняття «плід» змінюється на поняття «людина» [9, с. 302]. Сучасні медичні критерії визначення початкового моменту життя людини зазначені в Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2006 р. № 179. Як зазначено у п. 1.2. цієї Інструкції, живонародження – це вигнання або вилучення з організму матері плода, який після вигнання/вилучення (незалежно від тривалості вагітності, від того, чи перерізана пуповина і чи відшарувалась плацента) дихає або має будь-які ознаки життя: серцебиття, пульсація пуповини, певні рухи скелетних м'язів [4].

При визначенні живонародженості дитини слід також звертати увагу і на її життєздатність, оскільки цей критерій є важливою умовою, яка забезпечує можливість існування дитини поза зв'язком з організмом матері та може вплинути на стійкий опір дитини зовнішнім шкідливим умовам і тривалість (продовжуваність) життя новонародженої дитини. Щоб бути наділеною такою здатністю, дитина повинна досягти певного ступеня зрілості. Повна зрілість настає до кінця десятого чи дев'ятого календарного місяця утробного життя, і для її визначення керуються довжиною тіла, розмірами голівки, вагою. Однак практикою доведено, що життєздатність плоду може з'явитися і до настання зрілості, за умови, що дитина буде перебувати в особливих умовах догляду [20, с. 315–317].

Згідно з ч. 1 ст. 6 Закону України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 року № 2402-III кожна дитина має право на життя з моменту визнання її живонародженою і життєздатною за критеріями Всесвітньої організації охорони здоров'я [14].

У кримінально-правовій літературі останніх років початковим моментом життя людини загальноприйнято вважати початок фізіологічних пологів. При цьому не має значення, що дитина, яка народжується, ще не почала самостійного позаутробного життя і навіть не відокремлена від черева матері. Це означає, що життя продукту зачаття в період вигнання (витягнення) його з організму породіллі вже знаходиться під кримінально-правовою охороною, і намір умертвити дитину під час пологів повинен визнаватися вбивством.

Висновок. Питання щодо визначення особи потерпілою від залишення в небезпеці є складним і таким, що потребує глибокого аналізу, оскільки потерпілим від злочину, передбаченого ст. 135 КК України, може бути не будь-яка особа, а лише та, що характеризується певними ознаками (властивостями), зокрема перебуває в небезпечному для життя стані та позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу, інший безпорадний стан (ч.ч. 1, 3 ст. 135 КК України) або бути новонародженою дитиною (ч.ч. 2, 3 ст. 135 КК України).

Список використаних джерел

1. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Ю. В. Александров. — К. : Юридична думка, 2004. — 656 с.
2. Батюкова В. Е. Потерпевший в уголовном праве: дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : 12.00.08 / В. Е. Батюкова. — М. : Юридический институт МВД РФ, 1995. — 212 с.
3. Журавлева М. П. Российское уголовное право. Особенная часть / М. П. Журавлева. — М. : Спарк, 1998. — 595 с.
4. Інструкція з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2006 року № 179 // Офіційний вісник України. — 2006. — № 15. — Ст. 1150.
5. Кондрашева Т. В. Проблемы уголовной ответственности за преступления против жизни, здоровья, половой неприкосновенности / Т. В. Кондрашева. — Екатеринбург : Гуманитарный университет, 2000. — 348 с.
6. Кримінальний кодекс України : закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25. — Ст. 131.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 9–10. — Ст. 88.
8. Мельник М. І. Кримінальне право. Загальна частина : підручник / М. І. Мельник, В. А. Клименко. — К. : Атіка, 2008. — 376 с.

9. Набоков В. Д. Особенная часть российского уголовного права / В. Д. Набоков. — М. : Юридическая литература, 1983. — 565 с.
10. Никифоров Б. С. Объект преступления по советскому уголовному праву / Б. С. Никифоров. — М. : Госюриздат, 1960. — 228 с.
11. Орлов П. І. Кримінальна відповідальність за залишення в небезпеці потерпілого / П. І. Орлов. — Х. : Юрист, 1982. — 90 с.
12. Остапенко Л. А. Кримінально-правова характеристика умисних вбивств при пом'якшуючих обставинах (статті 116, 117, 118 КК України) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Л. А. Остапенко. — К., 2003. — 214 с.
13. Поняття новонародженого [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>. — Назва з екрану.
14. Про охорону дитинства : закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 30. — Ст. 142.
15. Сімейний кодекс України : закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III // Офіційний вісник України. — 2002. — № 7. — Ст. 273.
16. Таганцев Н. С. Русское уголовное право. Том 2. / Н. С. Таганцев. — М.: Наука, 1994. — 380 с.
17. Таубер Л. Я. Жалоба потерпевшего при преступлениях неофициальных / Л. Я. Таубер. — Харьков : Тип. и лит. М. Зильберберг и с-вья, 1909. — 413 с.
18. Фаргиев И. А. Уголовно-правовое значение личности и поведения потерпевшего: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / И. А. Фаргиев. — М., 1997. — 173 с.
19. Цивільний кодекс України : закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.
20. Яценко С. С. Научно-практический комментарий к Криминальному кодексу Украины / С. С. Яценко. — К. : А.С.К., 2004. — 1096 с.

Пилипенко Евгения Алексеевна,
кандидат юридических наук
(Донецкий юридический институт МВД Украины)

ПОТЕРПЕВШИЙ В СОСТАВЕ ОСТАВЛЕНИЯ В ОПАСНОСТИ (СТ. 135 УК УКРАИНЫ)

В статье раскрыто понятие потерпевшего от преступления, предусмотренного ст. 135 УК Украины, а также уделено внимание изучению присущих ему особенностей (признаков), например наличием небезопасного для жизни состояния, отсутствию возможности принять меры к самосохранению по малолетству, старости, болезни или иного беспомощного состояния, которые в своей совокупности ограничивают потерпевшего как элемента объективных признаков оставления в опасности от других потерпевших в составе преступления против жизни и здоровья человека.

Ключевые слова: потерпевший, оставление в опасности, небезопасное для жизни состояние, беспомощное состояние.

Pilipenko Evheniia Alexeyevna,
candidate of law sciences
(Donetsk Law Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine)

VICTIM IN ABANDONMENT IN DANGER (ART. 135 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE)

The article discloses the concept of a victim of a crime, provided for in Art. 135 of the Criminal Code of Ukraine, and also was paid attention to the study of its inherent characteristics (signs), for example, the existence of an insecure condition, the lack of possibility to take measures for self-preservation because juvenile, old, a sick, or are located other helpless condition, which in their totality delineate the victim as an element of objective Signs of abandonment in danger from other victims in the composition of crimes against life and health people.

Key words: victim, abandonment in danger, unsafe for life condition, helpless condition.

Надійшла до редколегії 14.05.2017